

ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารกับประสิทธิผลของการบริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2
THE RELATIONSHIP BETWEEN TEACHERS PARTICIPATION AND EFFECTIVENESS
OF EDUCATIONAL INSTITUTION ADMINISTRATION UNDER CHANTHABURI
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

ชฎาพร ผลประสาท

CHADAPORN PHONPRASAT

อุษาพร กลิ่นเกษร

USAPORN KLINKASORN

สมศักดิ์ คงเที่ยง

SOMSAK KONGTIENG

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

Doctor of Philosophy Program in Educational Administration

Faculty of Education, North Bangkok University

E-mail : chadaporn.phon@northbkk.ac.th

วันที่รับบทความ (Received) : 23 เมษายน 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 30 พฤศจิกายน 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 30 พฤศจิกายน 2567

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหาร ระดับประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารกับประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 วิธีการศึกษาได้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำนวน 285 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำไปทดลองสอบถาม (try-out) กับกลุ่มทดลองจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.983 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหาร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$,

S.D. = 0.522) และเมื่อพิจารณารายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับ ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และด้านที่น้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ สำหรับค่าเฉลี่ยของ ประสิทธิภาพของการบริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$, S.D.= 0.475) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ประสิทธิภาพของการบริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับ ได้แก่ การแก้ไขปัญหาภายในสถานศึกษา รองลงมา คือ การผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง การพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก และด้านที่น้อยที่สุดคือการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารกับประสิทธิภาพของการบริหารสถานศึกษาโดยรวมสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01($r = 0.754$)

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมของครูในการบริหาร, ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา,

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

ABSTRACT

The purpose of this study was to study the level of participation of teachers in administration, the effectiveness level of educational institution administration and the correlation between participation of teachers in administration and the effectiveness level of educational institution administration under the Chanthaburi Primary Educational Service Area Office, District 2. The sample of this study consisted 285 people using questionnaires as a tool to collect data. It was used for a test-out (try-out) with a test group of 30 people. To find the alpha correlation coefficient (Alpha Coefficient) using Cronbach's method, the confidence value of the entire questionnaire was equal to 0.983. Statistics used in data analysis included frequency, percentage, mean, and standard deviation. and the Pearson correlation coefficient.

The results found that the opinion of teachers under the jurisdiction of the Chanthaburi Primary Educational Service Area Office, Area 2 as followed: First the mean level of teacher's participation in administration was at a high level ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.522) and when considering each aspect, it was found that teachers' participation in administration It was at a high level in every aspect, top 3 were participation in decision making, followed by participation in work performance followed by participation in evaluation and the least aspect is participation in benefits. Second the mean level of teacher's effectiveness of educational institution administration it was at a high level ($\bar{X} = 4.08$, S.D.= 0.475) and when considering each aspect, it was at a high level in every aspect, top 3 were solving problems within the educational institution, producing students with high academic achievement followed by Developing

students to have a positive attitude and the least side is modification and development of educational institutions. Third the relationship between teachers' participation in administration and the effectiveness of educational institution administration overall it is at a high level. and is statistically significant at the 0.01 level ($r = 0.754$)

Keywords: Teacher participation in administration, Effectiveness of educational institution administration, under Chanthaburi Primary Educational Service Area Office 2

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การมีส่วนร่วมของครูย่อมก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสถาบันการศึกษาในการจะนำผลการศึกษาที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนาแนวทางในการเสริมสร้างและกระตุ้นการดำเนินงานของสถานศึกษา เป็นตัวผลักดันให้การดำเนินงานของสถานศึกษาก้าวไปสู่คุณภาพและมาตรฐานตามนโยบายของแต่ละสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดในสถานศึกษา และเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นหน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่โดยตรงในการจัดการศึกษาทุกระดับ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 : บทคัดย่อ) และการมีส่วนร่วมเป็นการบริหารแบบเชิงมนุษยสัมพันธ์ ให้ความสำคัญกับบุคคล ให้ครูได้มีโอกาสในความพึงพอใจและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน สร้างขวัญกำลังใจให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการมีส่วนร่วมของครู สถานศึกษาที่เปิดการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับนักเรียนซึ่งถือว่าเป็นเยาวชนที่เป็นอนาคตของชาติ สิ่งที่ยังเชื่อว่าสถานศึกษามีประสิทธิผลดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้าน ผู้วิจัยได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูได้นำแนวคิดของโคเฮนและอัฟฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff, 1980 : 213-214) ประกอบด้วย 1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน 3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ 3. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ประสิทธิภาพของสถานศึกษา ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้หรือตัวการที่จะเป็นเครื่องตัดสินใจในขั้นสุดท้ายว่าองค์กรจะประสบผลสำเร็จหรือไม่เพียงใด

การบริหารแบบมีส่วนร่วมภายในสถานศึกษาจะช่วยสร้างความสามัคคี ช่วยให้ทราบถึงความต้องการของบุคลากรและช่วยเพิ่มพูนประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษาให้สูงขึ้น การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาเป็นการช่วยลดความขัดแย้ง และการต่อต้านจากบุคลากรทุกระดับ และช่วยสร้างบรรยากาศในการทำงานและทำให้สุขภาพจิตของบุคลากรในสถานศึกษาดีขึ้น เป็นการสร้างหลักประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา และยังช่วยลดงบประมาณในการบริหารงาน มีการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด รวมทั้งยังทำให้ครูและบุคลากรรู้สึกว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษา จึงเกิดความกระตือรือร้นขึ้นของบุคลากรในสถานศึกษาที่ผู้บริหารได้ให้โอกาสมีส่วนร่วมในการทำงาน ดังนั้นการที่สถานศึกษาจะประสบความสำเร็จได้นั้น ผู้บริหารจะต้องจัดให้ครูมีความรับผิดชอบในหน้าที่และมีการกระจายอำนาจให้รับผิดชอบในการทำงานในหน้าที่ของตนเอง (เมตต์ เมตต์การุณจิต, 2553, น.52)

การที่องค์กรจะประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายนั้น ตัวชี้วัดที่จะเป็นเครื่องตัดสินในขั้นสุดท้ายว่าการบริหารองค์การประสบความสำเร็จหรือไม่เพียงใด ก็คือประสิทธิผลองค์การ (Organizational effectiveness) ประสิทธิภาพองค์การมีความสำคัญยิ่งในศาสตร์ทางการบริหารและองค์การ เป็นการแสดงถึงบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดขององค์การไว้ (Etzioni, 1964; Reddin, 1970; Robbin, 1990) ถ้าองค์การสามารถบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ สามารถดำรงอยู่ต่อไป แต่ถ้าไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์การนั้นก็ล้มสลายไป (Barnard, 1968) ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า แนวความคิดเรื่องประสิทธิผล คือ ตัวชี้วัดที่เป็นเครื่องตัดสินในขั้นสุดท้ายถึงความสำเร็จในการบริหารองค์การ แต่การที่จะทำให้ประสิทธิผลบังเกิดขึ้นได้อาจต้องอาศัยกระบวนการที่ชัดเจน ซึ่งต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่ายและการที่จะสามารถทำให้บุคลากรในองค์กรมีการทำงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สิ่งสำคัญ คือ ผู้บริหารอาจต้องใช้หลักการแบบมีส่วนร่วมเข้าสนับสนุน การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารจึงถือได้ว่า เป็นปัจจัยมีความสำคัญที่สามารถเป็นเครื่องมือมีความสนับสนุนและผลักดันให้การดำเนินงานในสถานศึกษาเกิดประสิทธิผล ซึ่งต้องได้รับความร่วมมือจากผู้ปฏิบัติงานในระดับปฏิบัติ ถือเป็นสิ่งที่ท้าทายโดยต้องอาศัยความรู้ความสามารถทำงานให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา เกิดจากสถานศึกษาที่มีสภาพทางสังคม บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวผู้เรียนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม มีความพร้อมในด้านทรัพยากรด้านต่าง ๆ เอกสาร สื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยีทางการศึกษาที่เหมาะสมมีคุณภาพและประสิทธิภาพ มีงบประมาณที่เพียงพอและมีทรัพยากรมนุษย์เพื่อให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างดีผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ และทักษะในด้านต่าง ๆ เป็นไปตามกระบวนการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเห็นคุณค่าแห่งการดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข ก่อให้เกิดการพัฒนาประเทศชาติได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน โดยตัวบ่งชี้ประสิทธิผลของสถานศึกษาเป็นไปตามแนวคิดของมอทท์ (Mott) ได้แก่ ความสามารถ 4 ด้าน คือ การผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง การพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก การปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา และการแก้ไขปัญหาภายในสถานศึกษา (Hoy & Miskel, 1978,p.398)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยเกิดแนวคิดและมีความสนใจที่จะทำการวิจัยในหัวข้อนี้ โดยมีพื้นฐานความคิดที่ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมจะเป็นรูปแบบการบริหารที่ดีและเหมาะสมรูปแบบหนึ่ง ที่เกิดจากความร่วมมือของครูทั่วทั้งสถานศึกษาและมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา และการมีส่วนร่วมในการบริหารของครูกับประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางใด ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำแนวคิดนี้ไปใช้ในการบริหารให้เกิดประสิทธิผลต่อสถานศึกษาที่ตนเองรับผิดชอบได้อย่างมีคุณภาพ สามารถตรวจสอบได้อย่างเป็นรูปธรรม และเพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้เป็นแนวทางสำหรับการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้นไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

2.2 เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารกับประสิทธิผลของการบริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

3. สมมติฐานการวิจัย

การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

4. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

4.1 ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นถึงการมีส่วนร่วมของครูในการบริหาร ประสิทธิผลของการบริหาร สถานศึกษา และความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารกับประสิทธิผลของการบริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

4.2 เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารกับประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา อย่างมีแบบแผนและต่อเนื่อง

4.3 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลที่ได้รับจากการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารไปใช้ ประกอบการตัดสินใจในการวางแผน การพัฒนา กำหนดนโยบาย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุน การบริหารจัดการศึกษาให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อไป

4.4 เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษานำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้มี ประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวนทั้งหมด 1083 คน จาก 106 สถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 285 คน โดยกำหนดตามตารางของเครจซี่และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1986, อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560, น.43) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยการแบ่งชั้น (Stratified Proportion Sampling) แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการหยิบสลากแบบไม่ใส่คืนในแต่ละสถานศึกษา คำนวณสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนประชากร

ของแต่ละขนาดสถานศึกษา ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม(Questionnaire) เป็นเครื่องในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สร้างขึ้นจากการศึกษาทฤษฎี แนวคิด เอกสารที่เกี่ยวข้องโดยข้อคำถามได้ครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาและแบ่งข้อคำถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของครู เป็นแบบเลือกตอบ (Check list) ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นการมีส่วนร่วมของครูในการบริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากันตบุรี เขต 2 ตามแนวคิดของโคเฮนและอัฟฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff, 1980 : 213-214) จินศิณี บุญทวี(2555) ชัยอนันท์ แก้วเงิน(2563) ราม เรือนทองดี(2564) ฐิตา วิหครัตน์(2558) ฤทัยรัตน์ ปัญญาสิม(2560) ประกอบด้วย 4 ประเด็น ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีลักษณะมาตรประมาณค่า (Rating Scale) โดยการแบ่งระดับในการวัดออกเป็น 5 ระดับ โดยกำหนดค่าระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา ตามแนวคิดและทฤษฎีของ ราม เรือนทองดี (2564) ทิพวรรณ สำเภาแก้ว(2560) ยุทธนา วาโยหะ (2563) ไศภิดา คล้ายหนองสรวง(2559) อนงค์ อัจจงทอง(2557) ประกอบด้วย 4 ประเด็น ได้แก่ การผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง การพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก การปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา การแก้ไขปัญหาภายในสถานศึกษา มีลักษณะมาตรประมาณค่า (Rating Scale) โดยการแบ่งระดับในการวัดออกเป็น 5 ระดับ โดยกำหนดค่าระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.983 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

6. ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของครูผู้ตอบแบบสอบถาม ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากันตบุรี เขต 2

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	95	33.30
1.2 หญิง	190	66.70
รวม	285	100.00
2. อายุ		
2.1 อายุต่ำกว่า 25 ปี	43	15.10
2.2 อายุ 25 – 30 ปี	155	54.40
2.3 อายุ 31 – 35 ปี	48	16.80
2.4 อายุ 36 – 40 ปี	19	6.70

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
2.5 อายุ 41 – 45 ปี	5	1.80
2.6 อายุ 46 – 50 ปี	10	3.50
2.7 อายุ 50 ปีขึ้นไป	5	1.80
รวม	285	100.00
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด		
3.1 ปริญญาตรี	141	49.50
3.2 ปริญญาโท	144	50.50
3.3 ปริญญาเอก	0	0
รวม	285	100.00
4. ประสบการณ์ในการทำงานจนถึงปัจจุบัน		
4.1 อายุงานต่ำกว่า 5 ปี	66	23.20
4.2 อายุงาน 5 – 10 ปี	101	35.40
4.3 อายุงาน 11 – 15 ปี	81	28.40
4.4 อายุงาน 16 – 20 ปี	16	5.60
4.5 อายุงานมากกว่า 20 ปีขึ้นไป	21	7.40
รวม	285	100.00
5. ขนาดของสถานศึกษาที่สังกัด		
5.1 โรงเรียนขนาดเล็ก	46	16.10
5.2 โรงเรียนขนาดกลาง	182	63.90
5.3 โรงเรียนขนาดใหญ่	57	20.00
5.4 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	0	0.00
รวม	285	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง โดยมีจำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 66.70 และเพศชาย จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 33.30 ส่วนใหญ่มีช่วงอายุ 25 – 30 ปี จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 54.40 ระดับการศึกษาปริญญาโท จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 50.50 มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งปัจจุบันอยู่ที่ 5 – 10 ปี จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 35.40 อยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 63.90

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของครูในการบริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากันตบุรี เขต 2 โดยภาพรวม ดังนี้

การมีส่วนร่วมของครูในการบริหาร	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (x_1)	4.05	0.605	มาก
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน (x_2)	4.02	0.514	มาก
3. ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (x_3)	3.98	0.634	มาก
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (x_4)	4.02	0.585	มาก
รวม	4.01	0.522	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยภาพรวม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.01$, S.D. = 0.522) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.05$, S.D.=0.605) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.02$, S.D.= 0.514) และด้านที่น้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.98$, S.D.= 0.634) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยภาพรวม ดังนี้

ประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. การผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง (y_1)	4.10	0.508	มาก
2. การพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก (y_2)	4.05	0.569	มาก
3. การปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา (y_3)	4.03	0.633	มาก
4. การแก้ไขปัญหาภายในสถานศึกษา (y_4)	4.12	0.510	มาก
รวม	4.08	0.475	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยภาพรวม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.08$, S.D.= 0.475) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การแก้ไขปัญหาภายในสถานศึกษา มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.12$, S.D.= 0.510) รองลงมา คือ การผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.10$, S.D.= 0.508) และด้านที่น้อยที่สุดคือ การปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.03$, S.D.= 0.633)

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารกับประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

	X1	X2	X3	X4	X	Y1	Y2	Y3	Y4	Y
X1	1.000									
X2	.718**	1.000								
X3	.738**	.753**	1.000							
X4	.655**	.727**	.795**	1.000						
X	.873**	.886**	.925**	.889**	1.000					
Y1	.617**	.730**	.648**	.724**	.757**	1.000				
Y2	.556**	.629**	.614**	.636**	.680**	.546**	1.000			
Y3	.483**	.584**	.546**	.575**	.610**	.499**	.786**	1.000		
Y4	.412**	.544**	.451**	.532**	.541**	.486**	.677**	.808**	1.000	
Y	.603**	.727**	.660**	.718**	.754**	.728**	.889**	.919**	.870**	1.000

* * มี
ทางสถิติ
.01

นัยสำคัญ
ที่ ระดับ

จากตารางที่ 4 พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารกับประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 อยู่ระหว่าง 0.603 - 0.718 โดยรวมมีค่าเท่ากับ 0.754 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ทางบวกซึ่งอยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = 0.754$) และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

7. อภิปรายผลการวิจัย

7.1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จากการวิเคราะห์ความเห็นต่อการมีส่วนร่วมของครูในการบริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ของครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.522) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหาร ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับ ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน และด้านที่น้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของ ญัฐรฎา พวงธรรม (2553, หน้า 103) ที่กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหาร การพัฒนา และปรับปรุงวิธีการบริหารงานด้านต่าง ๆ เพื่อนำพาสถานศึกษาสู่ความก้าวหน้าซึ่งส่งเสริมความเจริญด้านความคิด ความรู้ โดยผลวิจัยพบว่าด้านการตัดสินใจสูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นการเปิดโอกาสให้ร่วม ประชุมหารือ แลกเปลี่ยนความเห็น เพื่อวางแผนในการจัดทำโครงการเพื่อกำหนดเป้าหมาย หรือการดำเนินงานเรื่องต่าง ๆ ของสถานศึกษา ส่วนในด้านการดำเนินการสูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนพัฒนาตนเองและ พัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้รับผลประโยชน์สูงสุด ผู้บริหารโรงเรียนจึงจัดให้มีการคุ้มครองสวัสดิการแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อรักษาขวัญกำลังใจและจรรยาบรรณในการทำงาน ตลอดจนกำกับดูแล ควบคุม และประเมินผลในระดับสูงสุด ครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และ

ประเมินผลงานและกิจกรรมโครงการของสถาบันการศึกษา ระบุแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานในการดำเนินงานครั้งต่อไป ซึ่งมีความสอดคล้องกับ ราม เรือนทองดี (2564, บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัย พบว่า ในรูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา รูปแบบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมการดำเนินการ การมีส่วนร่วมการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมการรับผลประโยชน์ ตามลำดับ ในส่วนของประสิทธิผลของการบริหารงานของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับคือ ด้านการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษาให้ทันต่อสภาพการณ์ปัจจุบัน ด้านการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการดำเนินงานของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลของสถานศึกษาได้ร้อยละ 58.80

7.2 เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จากการวิเคราะห์ความเห็นต่อประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ของครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.475) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับ ได้แก่ 1) การแก้ไขปัญหาภายในสถานศึกษา 2) การผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 3) การพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก และ 4) การปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทินกรประเสริฐหล้า ที่ได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 1 ซึ่งพบว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษาของโรงเรียนตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้นักเรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ผู้บริหารจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินการ มีความสามารถในการจูงใจให้ครูมีการพัฒนาตนเอง เปิดโอกาสให้ร่วมแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการดำเนินการต่างๆ เพื่อให้เกิดความพึงพอใจให้ครูทุ่มเทงาน มีความคิดสร้างสรรค์ ประสานงานกับบุคลากรและทุกส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพ ตรงตามความต้องการของสังคม และดำเนินการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

7.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารกับประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารกับประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.754 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ไศภิตา คล้ายหนองสรวง (2558, หน้า 36) ซึ่งกล่าวไว้ว่า ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวกเป็นการศึกษา นอกจากจะเสริมสร้างความเจริญให้บุคคลมีบทบาทสำคัญในการเตรียมเยาวชนให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดี สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมี

ความสุข ส่งเสริมให้บุคคลรู้จักสร้างความสำเร็จให้แก่ตนเอง มีความกระตือรือร้นในการศึกษาหาความรู้ มีศีลธรรมและวัฒนธรรมอันดี ด้านการดำเนินงานของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้สูงสุด ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกฝ่ายงาน มีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานของสถานศึกษา และด้านการแก้ปัญหาการดำเนินงานในสถานศึกษาสูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาไม่เพิกเฉยต่อปัญหาในสถานศึกษา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง เรียม สุขกล้า (2553, หน้า 28) ที่ให้แนวคิดวา ประสิทธิภาพผลโรงเรียน คือ ความสำเร็จของโรงเรียนที่สามารถทำหน้าที่ให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เกิดจากความมีประสิทธิภาพของผู้บริหารและครูที่สามารถใช้ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการจัดการได้ พิสูจน์ว่าสามารถปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ กล่าวคือ สามารถพัฒนานักเรียนที่มีผลการเรียนดีได้ ความสามารถในการพัฒนาทัศนคติเชิงบวกของนักเรียน ความสามารถในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาโรงเรียนให้ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และความสามารถในการแก้ไขปัญหาในโรงเรียน

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.1.1 จากผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของครูในการบริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับสุดท้าย ดังนั้นผู้ บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมสนับสนุน เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นทั้งในทางบวกและทางลบ เมื่อผลการดำเนินงานประสบความสำเร็จผู้บริหารให้การยกย่องชมเชย สนับสนุนและจัดให้มีสวัสดิการ แสดงการยอมรับนับถือ เมื่อเกิดข้อผิดพลาด คณะครูและผู้บริหารยอมรับข้อผิดพลาด ข้อตำหนิ ข้อเสนอแนะ และผลของการดำเนินงานที่ผิดพลาดนั้นและช่วยกันแก้ปัญหามากยิ่งขึ้น

8.1.2 จากผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพผลของการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ด้านการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ยุคใหม่ ให้ครูช่วยกันจัดทำแหล่งเรียนรู้สำหรับนักเรียนปรับเปลี่ยนการสอนโดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ พัฒนาหลักสูตรให้ทันต่อยุคสมัยทันเหตุการณ์ เพื่อให้สถานศึกษาก้าวหน้า มีสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการเรียนการสอนใหม่ ๆ มาใช้ ครูยอมรับการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา และมีการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงมากยิ่งขึ้น

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.2.1 ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหาร เพื่อให้มีความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

8.2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้สามารถค้นหาปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและชัดเจนยิ่งขึ้น

8.2.3 ควรศึกษาเพิ่มเติมด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้ได้แนวทางในการส่งเสริม พัฒนาและแก้ไขปัญหาของการบริหารงานสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- จินตศิณี บุญทวี. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของครูกับประสิทธิผลของสถานศึกษาเอกชน ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ณัฐรฎา พวงธรรม. (2553). การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- ทิพวรรณ สำเภาแก้ว. (2560). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์.
- ราม เรือนทองดี. (2564). รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- เรียม สุขกล้า. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูกับประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2559). ฉบับสรุป (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- โศภิตา คล้ายหนองสรวง. (2558). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อนงค์ อัจจงทอง. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

Cohen, J. M. and Uphoff, N. T. (1981). **Rural Development Participation: C and Measures for Project Design Implementation and Evaluation.** London: Rural Development Committee Center For International Studies. Cornell University.

Hoy, W. N. & Miskel, C. G. (1978). **Educational Administration: Theory Research and Practice.** New York : Random House.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1986). **Determining sample size for research activities.** Educational and Psychological Measurement, 30 (3), 607-610.